

УДК [351.741:352](438+477)

Дмитро Миколайович КОРНІЄНКО,

*кандидат юридичних наук,
начальник навчально-наукового інституту підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної міліції
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

Ігор Олегович СВЯТОКУМ,

*науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
з проблем протидії злочинності навчально-наукового інституту
підготовки фахівців для підрозділів кримінальної міліції
Харківського національного університету внутрішніх справ*

**ДОСВІД ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ
ПОЛІЦІЇ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
У ПОЛЬЩІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ
В УКРАЇНІ**

Реформування органів внутрішніх справ в Україні, що здійснюється паралельно процесам децентралізації управління, обумовлює підвищення актуальності питання налагодження ефективної взаємодії між правоохоронними органами та органами місцевого самоврядування. Враховуючи взяття Україною курсу на європейську інтеграцію, доцільним видається дослідження саме європейського досвіду організації даної роботи. У цьому плані, досвід Польщі є найбільш показовим з декількох причин: відносно невелика відмінність від України за площею та чисельністю населення, спільний історичний досвід розбудови демократії в умовах демонтажу авторитарного політичного режиму, подібна форма державного устрою. Окрім цього, слід звернути увагу на те, що формування механізмів взаємодії між поліцією та органами місцевого самоврядування відбувалось у даній державі за умови розширення повноважень останніх, що відповідає духу адміністративно-територіальної реформи, яку планується провести в Україні.

Чинне польське законодавство передбачає широку участь органів місцевого самоврядування у забезпеченні громадського порядку. Так, ст. 3 закону про поліцію прямо передбачає, що органи місцевого самоврядування виконують завдання у сфері охорони безпеки та громадського порядку [1]. З цією метою органи місцевого самоврядування мають право створювати ряд

органів, діяльність яких направлена на забезпечення громадського порядку.

Так, на рівні гміни (територіальної громади) створюється гмінна (міська) стража (муніципальна поліція) [2]. При цьому, незважаючи на підпорядкування та фінансування гмінної стражі органам місцевого самоврядування, вона не діє автономно від поліції. Зокрема, рішення про створення гмінної (міської) стражі повинно бути погоджене з комендантом поліції воєводства. Погодження коменданта поліції воєводства необхідне і при призначенні коменданта стражі. Також, комендант поліції воєводства надає допомогу воєводі у здійсненні нагляду за окремими аспектами діяльності гмінної стражі (напр., у сфері застосування працівниками стражі вогнепальної зброї та заходів фізичного примусу).

Закон про гмінні стражі вказує і на необхідність взаємодії даних органів з поліцією. З цією метою органи місцевого самоврядування можуть укладати з відповідним територіальним комендантом поліції угоди про співпрацю. Основними напрямками взаємодії є:

- 1) постійний обмін інформацією про загрози безпеці осіб, власності та громадському порядку, що виникають на відповідній території;
- 2) організація системи зв'язку між поліцією та стражею, що бере до уваги місцеві потреби та можливості та забезпечує підтримання постійного зв'язку між підрозділами поліції та стражі;
- 3) координація розміщення поліцейських служб та стражі із урахуванням загроз, що виникають на даній території;
- 4) спільне здійснення заходів із забезпечення порядку та безпеки у місцях значного скупчення людей, проведення масових культурних, розважальних та спортивних заходів, а також в інших публічних місцях;
- 5) організація спільних навчань поліцейських та гмінних стражників;
- 6) обмін інформацією у галузі нагляду та реєстрації технічних засобів реєстрації подій у публічних місцях [2].

Окрім керівництва підрозділами стражі, органи місцевого самоврядування беруть участь і у формуванні керівництва поліції на місцевому рівні. Відповідно до закону про поліцію, при

призначенні місцевих комендантів поліції обов'язковим є отримання думки голови відповідних органів місцевого самоврядування [1].

Іншим механізмом взаємодії поліції та органів місцевого самоврядування є створення на рівні повіту (що приблизно відповідає району в Україні) комісій безпеки і порядку, призначених для реалізації завдань старости (голови повітового самоврядування) щодо управління повітовими службами, інспекціями та підрозділами стражі у сфері публічного порядку та безпеки громадян [3]. У роботі подібних комісій беруть участь представники поліції, прокуратури та працівники інших органів, діяльність яких пов'язана із забезпеченням громадської безпеки. До завдань комісій безпеки і порядку входять, зокрема:

- оцінка загроз громадському порядку та безпеці громадян на території повіту;
- оцінка роботи поліції та інших повітових служб, інспекцій, підрозділів стражі, а також організацій, що виконують на території повіту завдання у сфері забезпечення громадського порядку та безпеки громадян;
- підготовка проекту повітової програми запобігання злочинності, забезпечення громадського порядку та безпеки громадян;
- оцінка проектів інших програм співпраці поліції та інших повітових служб, інспекцій, підрозділів стражі;
- оцінка проекту бюджету повіту у частині забезпечення громадського порядку та безпеки громадян;
- оцінка місцевих нормативно-правових актів та інших документів, пов'язаних із забезпеченням громадського порядку та безпеки громадян;
- оцінка інших рішень старости у сфері громадського порядку та безпеки громадян. [3]

Окремо слід звернути увагу на участь органів місцевого самоврядування у фінансуванні поліції. За загальним правилом, кошти на забезпечення її діяльності надходять з державного бюджету, однак ч. 3 ст. 13 закону про поліцію передбачає право органів місцевого самоврядування на участь у покритті інвестиційних, модернізаційних, таких, що пов'язані з ремонтом обладнання витрат, у фінансовому утриманні організаційних одиниць поліції, а також у закупівлі необхідних для них товарів та послуг [1].

Таким чином, чинне польське законодавство передбачає достатньо різноманітні механізми взаємодії органів місцевого самоврядування з поліцією. Разом з цим, слід зазначити, що створення гмінної стражі, повітових комісій безпеки і порядку, а також участь у фінансуванні місцевих поліцейських підрозділів є правом, а не обов'язком органів місцевого самоврядування, що дозволяє їм самостійно визначати доцільність подібних заходів, виходячи з власних потреб та можливостей. Важливим аспектом є також можливість об'єднання зусиль декількох сусідніх громад у створенні спільної стражі, що зменшує фінансове навантаження на органи місцевого самоврядування. Тим не менш, слід взяти до уваги, що навіть за цих умов стражі створені далеко не усіма громадами Польщі і, як правило, створюються у містах; відповідно ж до останніх статистичних даних (за 2013 рік), їх кількість зменшилась – з 596 до 593 [3, с. 3].

Окрім досвіду функціонування місцевої поліції, цікавим для імплементації в українське законодавство є положення щодо функціонування комісій безпеки і порядку, які дозволять, з одного боку, підвищити ефективність взаємодії між органами внутрішніх справ та органами місцевого самоврядування у сфері протидії злочинності та забезпечення правопорядку, а з іншого – підвищити ступінь довіри суспільства до правоохоронних органів. Доцільним видається й запровадження процедури погодження керівників територіальних підрозділів органів внутрішніх справ з органами місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU19900300179&type=3>.
2. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU19971230779&type=3>.
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU19980910578&type=3>.
4. Informacja statystyczna o działalności straży gminnych (miejskich) w 2013 r. / Departament Porządku Publicznego MSW. – Warszawa, 2014. – 19 s. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.msw.gov.pl/>

УДК 351.743.078(477)

Ольга Миколаївна МЕРДОВА,

кандидат юридичних наук

(Донецький юридичний інститут МВС України)

ЗВІТ ДІЛЬНИЧНОГО ІНСПЕКТОРА МІЛІЦІЇ ЯК ФОРМА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Громадська думка відіграє важливу роль в соціальному житті, оскільки спроможна здійснювати вплив на виховання особистості, формування правової культури, установок, цінностей, стереотипів поведінки тощо. Саме тому, формування позитивної думки населення про діяльність працівників органів внутрішніх справ залишається одним з пріоритетних напрямків політики Міністерства внутрішніх справ України.

Чинне законодавство визначило однією з форм роботи дільничного інспектора міліції, що дозволяє реалізовувати принцип постійного зв'язку з громадськістю є його звіт перед населенням, який здійснюється по територіальному принципу, оскільки саме ці категорії працівників органів внутрішніх справ є представниками державної влади на окремій території – адміністративній дільниці. Слід відзначити, що попередній нормативно-правовий акт, що визначав організаційно-правові засади діяльності дільничних інспекторів міліції не закріплював за ними принципового обов'язку щодо звітування перед населенням про результати діяльності, що не відповідало основним завданням та принципам діяльності цієї служби.

У чинному Положенні про службу дільничних інспекторів міліції в системі МВС України визначено, що звіт дільничного інспектора міліції перед населенням – форма профілактичної роботи, яка включає систематичне доведення до відома громадян інформації про стан правопорядку на адміністративній дільниці, заходи, які вживаються міськрайорганом внутрішніх справ щодо попередження правопорушень з метою підвищення авторитету та довіри населення до його діяльності [1]. З цього визначення не зовсім зрозумілою залишаються юридична природа

© Мердова О. М., 2015